

Podsumowanie

Podsumowując przeprowadzone rozważania warto podkreślić, że zastrzeżenie odsetek nadmiernych, nieuzasadnionych w okolicznościach sprawy, jest zjawiskiem krzywdzącym dla korzystającego z cudzego kapitału, będącego z reguły słabszą stroną stosunku cywilnoprawnego. Odsetki lichwiarskie są niewątpliwie odsetkami niesprawiedliwymi, dlatego troska ustawodawcy o podmioty korzystające z cudzego kapitału w celu zapewnienia im ochrony przed wygórowanymi odsetkami znajduje pełne uzasadnienie.

Przyjęte przez polski system prawny rozwiązanie polegające na wprowadzeniu górnej granicy dopuszczalnych odsetek (odsetek maksymalnych) jest jednym z dwóch podstawowych sposobów walki z lichwą, wykazującym wiele zalet, mającym też pewne mankamenty. Unormowanie z art. 359 § 2¹–359 § 2³ k.c. niewątpliwie gwarantuje pewność prawa, przyznając klarowny, i jednolity dla wszystkich, mechanizm walki z odsetkami uznanymi przez ustawodawcę za nadmierne. Jednakże wprowadzenie tegoż jednolitego mechanizmu określania dopuszczalnych odsetek kapitałowych pomija obiektywną ocenę, czy i kiedy odsetki zastrzeżone przez daną czynność prawną pozostają wygórowane. Ocena ta może być bowiem odmienna w zależności od konkretnej sprawy i jej okoliczności, dlatego zastosowane w art. 359 § 2¹ k.c. uogólnienie może niekiedy nie odpowiadać woli czy interesom stron danego stosunku prawnego, a w niektórych przypadkach być krzywdzące.

Reasumując należy dojść do wniosku, że kodeksowe unormowanie dotyczące kapitałowych odsetek maksymalnych zawarte w art. 359 § 2¹–359 § 2³ k.c., pomimo że stanowi skuteczne narzędzie do walki z odsetkami uznanymi przez ustawodawcę za nadmierne, nie jest rozwiązaniem gwarantującym, że ustalone przez strony odsetki będą sprawiedliwe w każdym, konkretnym przypadku faktycznym.

Małgorzata Balwicka-Szczyrba

ON THE REGULATION OF MAXIMUM AMOUNT OF INTEREST IN THE CIVIL CODE

The stipulation of an excessive capital interest, which is unjustified in a particular case, is harmful for the entity benefiting from someone else's capital. That is why legislative actions aimed to provide the protection against excessive interest are fully justified. The solution adopted in Poland is based on the determination of the maximum amount of interest by law. This is one of two basic ways commonly used to fight against usury but it has both many advantages as well as drawbacks. The provisions of art. 359 § 2¹–359 § 2³ of the Civil Code undoubtedly ensure legal certainty as they define a clear and uniform mechanism of

fighting with interest recognized by the legislature as excessive. However, the introduction of such uniformed mechanism of determining the maximum amount of interest ignores the objective assessment of whether and when the interest provided for a particular legal action is excessive. This assessment may be de facto different depending on a particular case and its circumstances.

Therefore, the provisions of art. 359 § 2¹–359 § 2³ of the Civil Code concerning maximum amount of interest are not a solution which guarantees that interest agreed by parties is equitable in each particular case. Nevertheless, they are an effective tool used to fight with interest recognized by the legislature as excessive.